

Література:

1. Eurofound (2023), Minimum wages: Non-compliance and enforcement across EU Member States – Comparative report, Publications Office of the European Union, Luxembourg.
2. Ashenfelter, O. and Smith, R. (1979), «Compliance with the minimum wage law», Journal of Political Economy, Vol. 87, No. 2, pp. 333–350.
2. Bhorat, H., Kanbur, R. and Stanwix, B. (2015), Minimum wages in sub-Saharan Africa: A primer, IZA Discussion Paper No. 9204, Institute of Labour Economics, Bonn.
3. Rani, U., Belser, P., Oelz, M. and Ranjbar, S. (2013), «Minimum wage coverage and compliance in developing countries», International Labour Review, Vol. 152, Nos. 3–4, pp. 381–410.
4. McGuinness, S., Redmond, P. and Delaney, J. (2020), Minimum wage non-compliance: Evidence from Ireland, IZA Discussion Paper No. 12884, Institute of Labour Economics, Bonn.
5. Bruttel, O. (2019), ‘The effects of the new statutory minimum wage in Germany: A first assessment of the evidence’, Journal for Labour Market Research, Vol. 53, No. 1, pp. 1–13.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-395-1-70>

ЩОДО ПИТАННЯ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СВОБОДИ В АДМІНІСТРАТИВНО-СУДОЧИННИХ ПРАВОВІДНОСИНАХ

Величко Віктор Юрійович

*здобувач кафедри конституційного та
адміністративного права
Запорізького національного університету
м. Запоріжжя, Україна*

У процесі асоціації з Європейським Союзом (ЄС) та імплементації найкращих практик щодо забезпечення свободи в адміністративно-судочинних правовідносинах, саме вивчення відповідного досвіду забезпечення свободи у сфері функціонування права та судових органів ЄС може мати велике значення для вдосконалення національної нормативно-правової бази та безпосереднього судового захисту прав і законних інтересів осіб у відносинах з публічним сектором. Система належного захисту свободи в адміністративно-судочинних правовідносинах є однією з важливих умов європейського

адміністративного простору. Ефективність національної системи забезпечення свободи в адміністративно-судочинних правовідносинах залежить від успішності процесу імплементації та зближення законодавства Європейського Союзу з урахуванням не лише його змісту, а й форми. Досвід багатьох європейських країн доводить, що адміністративні суди є доступним та ефективним інструментом захисту свободи в адміністративно-судочинних правовідносинах.

Відомо, що становлення адміністративної юстиції в Україні ґрунтувалося на існуючих правових системах розвинених європейських країн: Німеччини, Франції, Польщі, а також на кращому досвіді судової практики, формуючи європейську систему захисту свободи в адміністративно-судочинних правовідносинах.

Подальша реформа адміністративної юстиції неможлива без урахування досвіду Європейського Союзу. Судовий адміністративний контроль утворює повноцінний механізм захисту держави та суспільства від незаконних правових актів, рішень та дій органів державної влади та посадових осіб. Адміністративні суди покликані захищати свободу в адміністративно-судочинних правовідносинах, і в цьому полягає їх основна функція, яка пов'язана з реалізацією принципу захисту прав людини в суді. У загальному вигляді принципи адміністративної юстиції зумовлені соціально-економічними та політичними засадами держави і суспільства, безпосередньо охоплені правовими нормами або випливають з їх змісту і відображають основні вимоги справедливого розгляду та вирішення адміністративних справ.

Питання захисту свободи в адміністративно-судочинних правовідносинах ще не отримало необхідного всебічного, ґрунтовного опрацювання у вітчизняній юридичній науці, особливо з огляду на останні зміни в судовій системі, повноваженнях вищих судів щодо розгляду та вирішення адміністративних справ. Практично важливим є формування доктринальної теоретичної бази подальшого реформування з урахуванням європейських принципів, вітчизняного механізму судового захисту свободи в адміністративно-судочинних правовідносинах, діяльності адміністративних судів тощо.

Аспекти процесуального забезпечення на рівні права прав осіб на доступ до правосуддя в адміністративних справах, питання становлення та розвитку інституту адміністративного судочинства, його поняття, елементи та види, інші засоби забезпечення права на судовий захист хоч і фрагментарно, але розроблені українськими вченими-юристами.

Питання забезпечення свободи в адміністративно-судочинних правовідносинах доцільно розглядати з врахуванням стандартів судового адміністративного процесу, які є невід'ємною складовою

міжнародних стандартів прав та свобод людини, оскільки вони покликані забезпечити належний рівень та ефективність судового захисту прав і свобод людини у відносинах з органами державної влади та органами місцевого самоврядування. Зокрема адміністративна юстиція є важливою гарантією законності здійснення органами державної влади та місцевого самоврядування, їх посадовими особами встановлених повноважень; надає можливість визначити якість виконання обов'язків, встановлених для посадових осіб; дозволяє впроваджувати норми, що встановлюють відповідальність державних органів і посадових осіб за невиконання або неналежне виконання своїх обов'язків; сприяє відновленню порушених прав, свобод та законних інтересів фізичних та юридичних осіб. Отже, стандарти адміністративного процесу можна визначити як систему правових норм, принципів і правових звичаїв, які встановлюють обов'язковий (мінімальний) рівень гарантії забезпечення свободи в адміністративно-судочинних правовідносинах.

Для розуміння концепції європейських стандартів реалізації принципу ефективного захисту прав і свобод особи в адміністративному судочинстві Європейського Союзу (ЄС), на нашу думку, необхідно враховувати поняття європейського правового простору. Правові дослідження пропонують визначити європейський правовий простір як правову систему в зародковому стані, яка складається з правових норм, принципів і стандартів, розроблених у рамках регіональних міжнародних організацій (Рада Європи, ОБСЄ, ЄС). Рада Європи є найважливішою складовою європейського правового простору у світлі захисту прав людини (як з точки зору кількості держав-членів, так і з точки зору переліку гарантованих прав). Саме акти Ради Європи містять детальні гарантії забезпечення свободи в адміністративно-судочинних правовідносинах, певні стандарти [1].

Разом з тим, термін «європейські стандарти адміністративної процедури» в контексті забезпечення свободи в адміністративно-судочинних правовідносинах для більш детального вивчення може бути розглянутий не тільки на рівні Ради Європи (маються на увазі такі стандарти Конвенції 1950 року [2] і практика їх застосування Європейським судом з прав людини, з точки зору тлумачення Конвенції, забезпечення вільного застосування її норм усіма державами-членами, що суттєво впливає на формування єдиних європейських стандартів), а й на рівні правових систем окремих європейських держав, оскільки досвід останніх цікавий з точки зору впливу на еволюцію європейських стандартів, практики їх імплементації в національне законодавство, національну судову

практику та правову доктрину щодо забезпечення свободи в адміністративно-судочинних правовідносинах.

Варто вказати, що верховенство права має важливе значення у реалізації принципу ефективного захисту прав і забезпечення свободи в адміністративно-судочинних правовідносинах Європейського Союзу. Реалізація принципу верховенства права неможлива без можливості доступу особи до незалежного, безстороннього суду, провадження в якому відповідає вимогам справедливого судового розгляду. Особливо це важливо у відносинах у сфері адміністративного права: рішення чи дії, що є результатом здійснення влади, завжди мають безпосередній вплив на права і свободи, що охороняються Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод. Визнаючи особливий характер адміністративних актів, держави-члени Ради Європи повинні забезпечити, щоб судові органи та процедури контролю за такими актами відповідали вимогам Конвенції та забезпечували їх ефективність [3].

Література:

1. «European Standards of Administrative Process» Department of Justice, 2020 URL: https://minjust.gov.ua/m/str_6738
2. Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, Council of Europe, 1950, URL:https://www.eods.eu/library/CoE_European%20Convention%20for%20the%20Protection%20of%20Human%20Rights%20and%20Fundamental%20Freedoms_1950_EN.pdf
3. Bogdandy A.V. The European Union as a Human Rights Organization? Human Rights and the Core of the European Union. *Common Market Law Review* 37, № 6. 2000, 37-38.